

DARBŲ ATLIEKAMŲ AUKŠTYJE TVARKOS APRAŠAS Nr. 68

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbų atliekamų aukštyje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato būtinus darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, vykdant darbus aukštyje, naudojant pastolius, kopėčias, platformas bei asmenines apsaugos priemones nuo kritimo iš aukščio.

2. Aprašas paskirtis apibrėžti reikalavimus, siekiant apsaugoti darbuotojus nuo profesinės rizikos ar tokią riziką sumažinti ir garantuoti Lietuvos Respublikos Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme bei kituose galiojančiuose norminiuose dokumentuose numatytą darbuotojų teisę saugiai dirbti, organizuojant darbus aukštyje.

3. Aprašas taikomas Bendrovės ir rangovinių organizacijų (toliau – Rangovas) darbuotojams, planuojantiems, atliekantiems darbus aukštyje ir (ar) patekimui į aukštyje esančias darbo vietas.

4. Bendrovėje naudojami darbo įrenginiai, darbo priemonės turi atitikti darbo pobūdį, galimą apkrovą bei sudaryti sąlygas darbuotojams saugiai judėti.

5. Priemonės, skirtos patekimui į aukštyje esančias laikinas darbo vietas atsižvelgiant į jų naudojimo dažnumą ir trukmę bei nustatytą kėlimo aukštį, privalo būti parinktos tinkamos ir atitinkančios teisės aktų ir standartų reikalavimus.

6. Pirmenybė turi būti teikiama kolektyvinėms apsauginėms priemonėms.

7. Asmenines apsaugos nuo kritimo priemonės turi būti naudojamos, kai neįmanoma išvengti rizikos arba pakankamai ją apriboti kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis arba šių priemonių įrengimas yra netikslingas.

8. Pasirenkant laikinas apsaugos nuo kritimo iš aukščio priemones, pirmenybė turi būti teikiama pastoliams, kadangi jie yra laikomi kaip viena iš saugiausių darbo priemonių vykdant darbus aukštyje.

9. Kopėčios darbui aukštyje gali būti naudojamos tik tada, jei kitų saugesnių įrenginių naudojimas yra netinkamas dėl trumpos jų naudojimo trukmės arba dėl kitų ypatumų, kurių atsakingas asmuo pakeisti negali.

10. Draudžiama patekimui aukštyje esančias darbo vietas naudoti atsitiktines pakylas (dėžes, padėklus, statines ir pan.).

11. Patekimui į aukštyje esančias vietas naudojant kilnojamąsias arba stacionarias platformas (statybinius bokštelių, keltuvus), jos turi būti su apsauginiais turėklais.

12. Darbas aukštyje gali būti atliekamas tik tuo atveju, jeigu meteorologinės sąlygos nekelia pavojaus darbuotojų saugai ir sveikatai.

13. Šis Aprašas nepakeičia, bet tik papildo ar sugriežtina LR galiojančių norminių teisės aktų, reglamentuojančių darbų atlikimą aukštyje, reikalavimus.

II. NUORODOS

14. Aprašas parengtas vadovaujantis teisės aktais ir norminiais dokumentais, jo taikymo metu naudotina dokumento aktuali redakcija:

14.1. Saugos taisyklės eksploatuojant šilumos įrenginius, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. 1-246;

14.2. Darboviečių įrengimo statybvietėje nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34.

14.3. Minimalūs saugos ir sveikatos reikalavimai, organizuojant ir atliekant statybos darbus. Valstybinė darbo inspekcija, 2023-04-19;

14.4. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialines apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102;

14.5. Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-22;

14.6. Neprivalomas gerosios praktikos vadovas Direktyvai 2001/45/EB įgyvendinti (Darbas aukštyje), Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2008, ISBN 978-92-79-06520

14.7. Pastolių surinkimo ir naudojimo vadovas. www.vdi.lt

14.8. Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės ir apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. A1 – 331 (nauja redakcija nuo 2018-04-21).

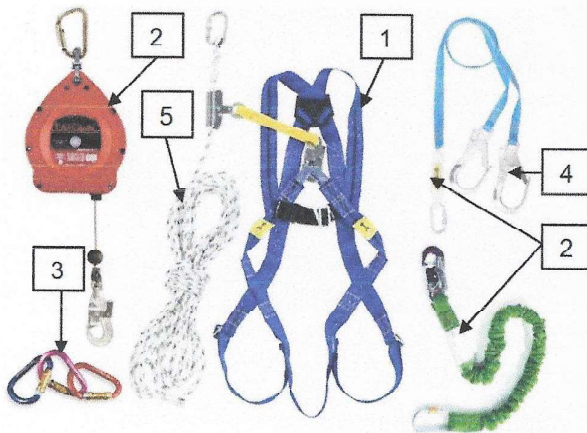
14.9. Uždarosios akcinės bendrovės „Jonavos šilumos tinklai“ rangos būdu vykdomų darbų koordinavimo ir bendradarbiavimo tvarkos aprašas.

III. TERMINAI IR APIBRĖŽTYS

15. Apraše vartojami terminai ir jų apibrėžtys:

15.1. **Apsaugos nuo kritimo priemonės (AKP)** – visos priemonės, skirtos darbuotojų apsaugai nuo kritimo iš aukščio (pastoliai, kopėčios, mobiliosios darbinės kėlimo platformos bei asmeninės apsaugos nuo kritimo priemonės).

15.2. **Asmeninės apsaugos nuo kritimo priemonės (AAKP)** – priemonių sistema, skirta darbo padėties fiksavimui arba kritimo sulaikymui ir naudojama sulaikyti žmogų, jei jis kristų iš aukščio. Pagrindiniai šios sistemos elementai (1 pav.): kūno saugos diržai (apraišai) (1), kritimą sulaikančios priemonės (įtraukiamieji kritimo stabdytuvai, energijos sugertuvai ir kt.) (2), jungtys karabinai (3) ir kabliai (4) bei virvės (5).

1 pav. Apsaugos nuo kritimo priemonės

15.3. **AAKP, skirta darbo padėties fiksavimui** – darbo padėties fiksavimo priemonė su įtraukiamuoju kritimo stabdytuvu, kuris blokuoja darbuotojo patekimą į pavojingą vietą, kur galimas kritimas iš aukščio.

15.4. **AAKP, skirta laisvo kritimo sulaikymui** – kritimą sulaikanti priemonė su energijos sugertuvu, kuris kritimo metu sumažina smūgio jėgą iki saugios kūnui apkrovos (t. y. mažesnės nei 600 N) ir blokuoja kritimą.

15.5. **AAKP periodinis tikrinimas (patikra)** – privalomas asmeninių apsaugos nuo kritimo priemonių techninės būklės tikrinimas, atliekamas nustatytais periodais, apimantis priemonių tapatumo nustatymą ir jų techninės būklės atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimą.

15.6. **Asmuo, tikrinantis pastolius** – pastolius statančios įmonės paskirtas darbuotojas, kuris pastolius statančios įmonės nustatyta tvarka yra išmokytas, turi jo kvalifikaciją patvirtinantį

dokumentą ir kuris yra atsakingas už pastolių patikrinimą.

15.7. **Darbai aukštyje** — darbas 1,3 m ir didesniame aukštyje nuo žemės paviršaus, grindų, darbo aikštes, perdangos ir pan. arba arčiau kaip 2 metrai nuo 1,3 m ir didesnio aukščio slenksčio. Darbai, atliekami didesniame kaip 5 m aukštyje nuo žemės, grindų, perdangimo ar pastolių pakloto darbo paviršiaus, kaip pagrindinė saugos nuo kritimo iš aukščio priemonė yra saugos apraišai, priskiriami aukštalipių darbams.

15.8. **Horizontali saugumo sistema** – apsaugos nuo kritimo sistema, kurią sudaro plieninis arba pluoštinis lynas su įtempimo mechanizmu, horizontaliai pratemptas bei įtvirtintas dviejuose inkaravimo (tvirtinimo) taškuose, ir skirta kitų darbuotojo naudojamų apsaugos nuo kritimo priemonių prisitvirtinimui (2 pav.).

2 pav. Horizontalių saugumo sistemų pavyzdžiai

15.9. **Vertikali saugumo sistema** – apsaugos nuo kritimo sistema, kurią sudaro vertikaliai įrengta standi vedlinė (metalinis bėgelis, lynas ar virvė) su įtempimo mechanizmu, vertikaliai pratempta bei įtvirtinta dviejuose inkaravimo (tvirtinimo) taškuose, ir skirta kitų darbuotojo naudojamų apsaugos nuo kritimo priemonių prisitvirtinimui (3 pav.).

3 pav. Vertikali saugumo sistema

15.10. **Kopėčios** - darbo priemonė, skirta patekti aukštai esančias darbo vietas ar pereiti iš vieno aukšto į kitą.

15.11. **Nurodymas** - tai raštiškas leidimas dirbti. Jame nurodama vieta, laikas ir sąlygos, būtinos saugos priemonės, brigados (komandos, grupės) sudėtis ir asmenys, atsakingi už saugų darbą.

15.12. **Kėlimo platforma** – įrenginys, sudarytas iš darbinės platformos, valdytuvų, ilginamojo mechanizmo ir važiuoklės, skirtas darbuotojams pakelti bei dirbti aukštyje būnant darbinėje platformoje. Priklausomai nuo važiuoklės tipo kėlimo platformos gali būti savaeigė arba nesavaeigė.

15.13. **Pastoliai** - laikina stacionari arba kilnojamoji pakyla su darbinėmis aikštelėmis, skirta darbo vietai paaukštinti bei apsaugoti darbuotojus nuo nukritimo iš aukščio, saugiai išdėstyti

naudojamas medžiagas ir apsaugoti aplinkinius nuo krintančių daiktų (pastolių schema su tipiniais elementais pateikta šios instrukcijos 1 priede).

15.14. **Pastolių projektas** – dokumentas, nurodantis, kaip turi būti pastatyti pastoliai (kilnojama pakyla), ir skaičiavimais įrodantis ir (ar) patvirtinantis, jog taip pastatyti pastoliai bus saugūs naudoti, esant numatyta pastolių apkrovai.

15.15. **Operatyvinis personalas** - tai energetikos įmonės darbuotojai (tarnybų viršininkai, inžinieriai, technologai, darbininkai), kurie budėjimo metu turi teisę valdyti elektros ir šilumos įrenginius arba vykdyti juose operatyvinius perjungimus ir gali dalyvauti remontuojant įrenginius.

15.16. **Šilumos įrenginiai** - įrenginiai, kuriuose šilumos energija gaminama, kaupiama, redukuojama, teikiama, skirstoma, vartojama, taip pat kuriuose skystas arba kietas kuras bei vanduo paruošiami šilumos gamybai ir vartojimui.

15.17. **Leidžiantysis** – tai asmuo, atsakingas už tinkamą darbo vietų paruošimą, darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių, būtinų saugiam darbui ir atitinkančių darbų pobūdį bei darbų vietą, pakankamumą bei leidimo darbams tikslingumą ir išsamų darbų vadovo, darbų vykdytojo, prižiūrėtojo instruktavimą.

IV. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

16. Patenkant į aukštyje esančias darbo vietas ir (ar) atliekant darbus aukštyje galimi šie pavojai darbuotojų saugai ir sveikatai:

16.1. Kritimas iš aukščio dėl neteisingo pastolių arba mobilios darbinės platformos surinkimo, arba išmontavimo, neuždengtų atvirų angų, netinkamai ar nevisiškai įrengtų turėklų darbo aikštelėse, pastolių, ar kopėčių, arba mobilios darbinės platformos virtimo dėl netinkamai parinkto pagrindo (pvz., slidaus arba per daug minkšto), pastolių darbo aikštelės, mobilios darbinės platformos, ar kopėčių pakopų lūžio dėl per didelių apkrovų, netinkamo jų naudojimo, arba sugadinimo, nenaudojant, ar netinkamai naudojant AAKP;

16.2. Daiktų kritimas dėl netinkamai įrengtos ar neįrengtos pastolių ištisinės papėdės lentelės, ar mobilios darbinės platformos netvarkingai paliktų įrankių, ar medžiagų ant pastolių ir pan.;

16.3. Kritimas tame pačiame lygyje dėl netvarkingo ir (ar) nešvaraus pastolių, ar mobilios darbinės platformos darbinės aikštelės paviršiaus;

16.4. Kontaktas su elektra prisilietus prie elektros laidininko ar pastolių metalinės dalies, ar mobilios darbinės platformos dirbant su elektriniais įrankiais ant neįžemintų pastolių, ar mobilios darbinės platformos;

16.5. Susitrenkimas (pvz., galvos sutrenkimas į stabilius konstrukcijos elementus);

16.6. Nepatogi darbo padėtis, didelis krūvis kojoms, darbo įtampa dirbant pasilipus ant kopėčių.

17. Darbuotojo, dirbančio aukštyje, darbo vietoje esantys rizikos veiksniai:

17.1. nelygus paviršiai (išgaubtos/išmuštos grindys, laiptai);

17.2. triukšmas (veikiantis įrengimai, darbo priemonės);

17.3. nepakankamas darbo vietos apšvietimas (sugedęs elektros apšvietimas);

17.4. mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, oro judėjimo greitis);

17.5. netvarkinga darbo vieta (užkrauti praėjimai, slidžios grindys, išmėtyti daiktai).

18. Siekiant neužkliūti, nesuklupti lipant laiptais, einant tarp įrengimų, privaloma susipažinti su gamybinių patalpų išdėstymu (planais): laiptai, avariniai išėjimai, įrengimų išdėstymas ir kt. Dėvėti tik darbui skirtą avalynę, neslidžiu padu, apsaugine nosele, atsparią drėgmei.

19. Išcinant ant apžvalgos aikštelių įsitikinti ar nepažeisti aptvėrimai. Lipant ant paaukštintimo priemonių apžiūrėti ar jos nepažeistos, stabilios. Lipti tik ant inventorizuotų kopėčių.

20. Darbo vieta turi būti tinkamai apšviesta. Draudžiama dirbti nesant elektros apšvietimui.

21. Mažinant triukšmo ir nepalankaus mikroklimato poveikio trukmę (temperatūros, oro drėgmės, oro judėjimo greičio), darbo vietoje daryti specialias pertraukėles kas 1,5 val. – 10 min.

22. Esant netvarkingai darbo vietai yra rizika užkliūti, pargriūti/susižeisti. Privaloma, prieš atliekant darbo užduotį (-is), baigus atlikti darbo užduotį (-is), susitvarkyti darbo vietą.

23. Esant rizikai užkliūti už įrengimų, darbo priemonių, privaloma būti atidžiam. Darbo vietoje nenaudoti muzikos ausinukų (ausinių), nekalbėti mobiliuoju telefonu asmeniniais tikslais, nedaryti staigių judesių, nebėgioti.

V. REIKALAVIMAI PASTOLIŲ STATYMIUI IR ARDYMIUI

24. Bendrovėje leidžiama statyti ir naudoti tik sertifikuotus pastolius, t. y. pastolius, pagamintus pagal standartizavimo įstaigos (Europos standartizacijos komiteto (CEN), Lietuvos standartizacijos departamento technikos komiteto (LST TK) ir kt.) pripažintas specifikacijas ir atitinkančius jiems taikomus standartus. Tokie pastoliai turi turėti juos pagaminusios įmonės pasą, naudojimo instrukcijas, tipinius pastolių statymo projektus.

25. Visi inventorizuoti pastoliai ir kiti įtaisai, darbams aukštyje, turi būti statomi pagal tipinius projektus.

26. Neinventorizuotų pastolių statymui turi būti parengtas atskiras projektas, tais atvejais kai:

26.1. Reikia pastatyti pastolius, kurie neatitinka įmonės, gaminusios šiuos pastolius, statymo reikalavimų, t. y. tipinių (standartinių) projektų;

26.2. Statomi pastoliai yra aukštesni kaip 24 metrai;

26.3. Pastolius gaminusios įmonės nurodytais atvejais.

27. Pastolių statymas ar ardymas atliekamas pagal nurodymus. Nurodymo pavyzdine forma pateikta Uždarosios akcinės bendrovės „Jonavos šilumos tinklai“ rangos būdu vykdomų darbų koordinavimo ir bendradarbiavimo tvarkos aprašo prieduose.

28. Darbuotojai vykdantys pastolių statymą/ardymą turi būti supažindinti su:

28.1. Pasirinktų pastolių statymo, ardymo keitimo (perstatymo) projektu;

28.2. Saugos reikalavimais statant, naudojant ar perstatant pastolius;

28.3. Naudojamomis priemonėmis, apsaugančiomis darbuotojus, kitus asmenis ar daiktus nuo kritimo iš aukščio;

28.4. Saugos priemonėmis, kurių reikia laikytis pakitus meteorologinėms sąlygoms, galinčioms pabloginti pastolių atitikimą saugos reikalavimams;

28.5. Leistinomis pastolių apkrovomis;

28.6. Bet kokia kita rizika, su kuria gali būti susiję pastolių statymo, ardymo ar perstatymo darbai, bei su rizika naudojant pastolius.

29. Prižiūrintis asmuo ir darbus atliekantys asmenys privalo turėti pastolių surinkimo ir ardymo projektą su surinkimo, naudojimo ir ardymo instrukcijomis.

30. Nurodymus, kai darbus vykdo Bendrovės darbininkai, pastolių statymui ar ardymui išduoda Bendrovės direktoriaus įsakymu paskirti atsakingi darbuotojai.

31. Nurodymus, kai darbus vykdo Rangovas, kurio darbuotojai vykdys pastolių montavimo darbus, išduoda atsakingas asmuo, kuriam suteiktos teisės išduoti nurodymus pastolių statymui ar ardymui.

32. Rangovų nurodymas turi būti suderintas ir vienas jo egzempliorius įteiktas Bendrovės rangos darbų bendradarbiavimo ir koordinavimo darbų aprašo nustatyta tvarka.

33. Visi pastoliai turi būti reikiamai suprojektuoti, sumontuoti, patikrinti ir prižiūrimi, kad nenuvirstų arba staiga nepasislinktų. Pastoliai, neturintys reikiamo stabilumo, prie statinio sienos, konstrukcijų turi būti pritvirtinti projekte arba gamintojo nurodytais tvirtinimo būdais.

34. Pastoliai turi būti statomi saugiai, laikantis montavimo darbų sekos.

35. Pastolius tvirtinti prie vamzdynų draudžiama (papildomai apkraunamas vamzdynas).

36. Jeigu pastolių neįmanoma pritvirtinti prie stabilios konstrukcijos, tai laisvai stovinčių pastolių darbinė aikštelė negali būti aukštesne nei trys minimalūs baziniai išmatavimai statant pastolius išorėje ir keturi minimalūs baziniai išmatavimai statant pastolius viduje (pvz., jeigu darbinės aikštelės plotis b_s yra 0,7 m, tai maksimalus pastolių aukštis $h_s 0,7 \times 3 = 2,1$ m statant pastolius išorėje ir $0,7 \times 4 = 2,8$ m statant pastolius viduje).

37. Pastatyti pastoliai neturi trukdyti priėjimo prie reikalingų gamybai vykdyti įrengimų ir priešgaisrinių priemonių.

38. Darbinės aikštelės turi būti sumontuotos tokio dydžio ir naudojamos taip, kad patikimai saugotų.

39. Pastoliai, pastolių darbinės aikšteles turi būti sumontuotos galimai didžiausiai apkrovai, atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir faktines apkrovas (3 priedas).

40. Jei ant pastolių paklotų reikia uždėti papildomas apkrovas, pastolių konstrukcija turi būti apskaičiuota ir patikrinta toms apkrovoms.

41. Pastolių statytojai privalo naudoti apsaugos nuo kritimo priemones (saugos apraišus, reikiamo ilgio lynus, lyno čiuptuvus, energijos sugertuvus bei užsisegimo karabinius). Pastolių statytojai darbo padėties fiksavimui visada privalo naudoti du lynus su karabinais (prieš atsikabinant pirmuoju, kitas turi būti jau prikabinatas prie atitinkamo tvirtinimo taško).

42. Prieš statant pastolius pastolių statytojai privalo:

42.1. Užtikrinti, kad į pavojingą zoną nepatektų pašaliniai asmenys;

42.2. Patikrinti visus pastolių elementus, kad nebūtų įtrūkimų, įlinkimų, deformacijų, sujungimo varžtų sriegių pažeidimų ir panašiai;

42.3. Įsitikinti, kad paviršius, ant kurio bus statomi ar tvirtinami pastoliai, yra tvirtas ir stabilus, gruntas išlygintas, sutankintas, su nuolydžiu paviršiniam vandeniui nutekėti. Statant pastolius ant stacionarių aikštelių įvertinti aikštelių paviršiaus techninę būklę bei papildomas apkrovas aikštelių konstrukciniams elementams.

43. Atraminės plokštės su kėlikliais turi būti dedamos ant papildomų atramų (pvz., medinių lentų) tam, kad pastolių konstrukcijos apkrovos būtų paskirstytos ant didesnio paviršiaus. Papildomų atramų leidžiama nenaudoti, statant pastolius ant lygaus, neištrupėjusio betoninio paviršiaus.

44. Pirmasis horizontalusis rėmas iš ilginių ir skersinių turi būti surenkamas ne aukščiau kaip 25 cm nuo atraminių plokščių (4 pav.). Jeigu ilginio ar skersinio statymui trukdo kliūtis (vamzdynas, bordiūras ir pan.), jie gali būti montuojami į aukščiau esantį sujungimo mazgą.

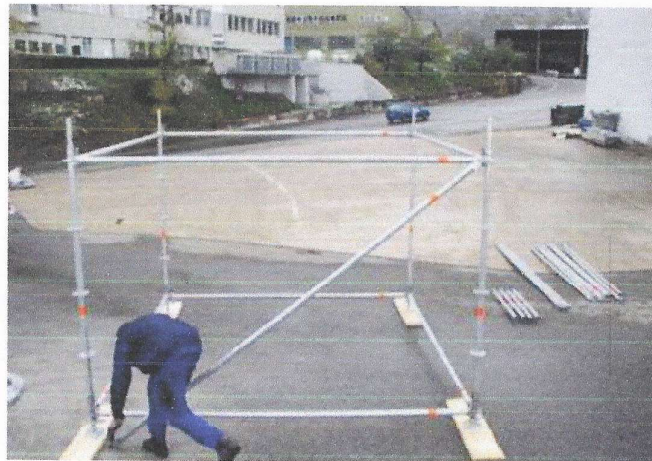
45. Ant statomų ir (ar) nebaigtų statyti pastolių prie visų įrengtų palipimo priemonių turi būti nedelsiant pakabinti ženklai su aiškiai matomu užrašu, draudžiančiu naudotis pastoliais (draudžiamųjų naudotis ženklų pavyzdžiai pateikti 5 priede).

46. Tarpai tarp atskirų pakloto skydų ir tarp pakloto bei išsisinės papėdės lentelės turi būti kuo mažesni ir neviršyti 25 mm.

47. Patekimo į aukštus priemonės (kopėčios arba laiptai) turi būti įrengiamos pagal pastolius gaminusios įmonės nustatytus reikalavimus (šių priemonių įrengimo pavyzdžiai pateikti 5 pav.). Kopėčios turi būti įrengtos taip, kad patekimas į aukštus būtų ne didesnis kaip 2,5 m.

48. Laiptai turi būti naudojami, kai vyksta intensyvus darbas – pastolių naudotojams reikia dažnai laiptuoti aukštyn/žemyn, ant darbinės aikštelės užsinešti ir nusinešti medžiagas, įrankius ir pan.

49. Kai patekimas ant darbinės aikštelės yra įrengtas iš vidinės pastolių pusės, patekimo ant darbinės aikštelės angos uždarymui turi būti įrengti paklotai su atverčiamu fiksuojamu liuku, patekimą į angą iš viršaus apribojant pastolių elementais, kad apsaugoti darbuotojus nuo įkritimo esant neuždarytam liukui.

4 pav. Pastolių pirmojo horizontalaus rėmo surinkimas

50. Kai patekimas ant darbinės aikštelės yra įrengtas iš išorinės pastolių pusės, patekimui ant darbinės aikštelės turi būti įrengti varteliai.

5 pav. patekimo į aukštus priemonių įrengimo pavyzdžiai

51. Patekimo į aukštus priemonės turi būti stabilios, apsaugotos, kad netyčia neatsilaisvintų, nepasislinktų, jų paviršius turi būti neslidus. Laiptų polinkio kampas turi būti $30^\circ - 55^\circ$, kopėčių – $65^\circ - 75^\circ$.

52. Ant pastatytų pastolių (dar nepriimtų), prie visų įrengtų palipimo priemonių, turi būti nedelsiant pakabinti ženklai su aiškiai matomu užrašu, draudžiančiu naudotis pastoliais.

53. Atliekant darbus ant 6 m ir aukštesnių pastolių, turi būti įrengiami ne mažiau kaip du paklotai: darbinis (viršutinis) ir ne žemiau kaip 2 m darbinio pakloto — apsauginis (apatinis).

54. Vienu metu dirbant skirtinguose aukščiuose (susikerta dviejų brigadų darbo zonos), žemiau esančios darbo vietos turi būti aprūpintos atitinkamais saugos įrenginiais (tinklais, stogeliais), įtaisytais ne didesniu kaip 6 m atstumu vertikalia kryptimi nuo aukščiau esančios darbo vietos.

55. Jeigu ant metalinių pastolių bus dirbama su elektriniais įrankiais, pastoliai turi būti įžeminti vadovaujantis Saugos taisyklių eksploatuojant elektros įrenginius reikalavimais. Pastoliu papildomai gaminti nereikia, jeigu jie jungiamosiomis movomis yra pritvirtinti prie natūralių įžemintuvų, t. y. reikiamą sąlytį su žeme turinčių metalinių ar gelžbetoninių statinių konstrukcijų nutiestų žemėje (išskyrus vandentiekio, degių skysčių, dujų ir sprogiųjų produktu vamzdynus), metalinių hidrotechninių statinių ir įrenginių konstrukcijų.

56. Papildomi reikalavimai kilnojamiesiems pastoliams:

56.1. didžiausias leidžiamas pastolių aukštis lauke — 8 m, viduje — 12 m.

56.2. ratukai turi būti be kiaurymių, jiems turi būti įrengtas blokavimo mechanizmas, kuris blokuotų ratuko pasisukimą ir ašies pasisukimą ir neleistų pastoliams judėti savaime.

57. Draudžiama pastolius statyti, taip pat juos perstatyti, ardyti:

57.1. sutemus, jeigu darbo vieta nėra pakankamai apšviesta;

57.2. esant tankiam rūkui, stipriai lyjant, sningant, taip pat plikledžio metu;

57.3. audros metu ir esant vėjui, kurio greitis viršija 15 m/s.

58. Pastoliai turi būti pastatyti taip, kad būtų užtikrinta darbuotojų, dirbsiančių ant pastolių, sauga ir sveikata.

59. Jeigu pastolių saugiam pastatymui trukdo vamzdynai ar kitos konstrukcijos, prieš juos naudojant turi būti atlikti atitinkami darbai kritimo pavojui pašalinti: tokias vietas reikia atitverti papildomais šoniniais apsaugais, naudoti papildomus pastoliu elementus ir pan.

60. Vietose, kur vyksta intensyvus žmonių judėjimas ir yra pavojus nukristi daiktams, pastoliai turi būti uždengiami apdangalais (tinklu, tentu, armuota plėvele ir pan.).

61. Žmonių judėjimo keliai turi būti apsaugoti stogeliu. Stogelį ir fasado uždangą įrengia brigada, statanti pastolius.

62. Dirbant aukštyje praėjimas apačioje turi būti uždraustas ir pavojinga vieta aptverta ne mažesniu kaip $1/3$ pastolių aukščio atstumu ir pažymėta saugos ženklais.

63. Kai pastoliai įsiterpia į važiuojamąją kelio dalį, reikia:
- 63.1. pastatyti atitinkamus kelio ženklus (pavojingi darbai, greičio ribojimas, gatves susiaurėjimas, pėstiesiems (pašaliniams) eiti draudžiama ir pan.);
 - 63.2. pastolius pažymėti šviečiančiais (mirksinčiais) šviesos signalais ir (ar) žmogaus akių aukštyje pastolių elementus pažymėti šviesą atspindinčiomis geltonomis/juodomis juostomis.
 - 63.3. Ardyti pastolius reikia atvirkštine tvarka laikantis pastoliu gamintojo nurodymų.
64. Prieš ardant pastolius turi būti nuimta pastolių patikrinimo kortele ir pakabintas ženklas draudžiantis naudotis pastoliais.
65. Pastoliai turi būti ardomi, pradėdant nuo viršaus. Išmontuojant sujungimus reikia užtikrinti konstrukcijos stabilumą išmontavimo darbų metu. Draudžiama mesti pastoliu elementus iš viršaus.
66. Pažeistos (deformuotos, pažeistos korozijos ir pan.) pastolių elementų dalys turi būti atrinktos ir nebenaudojamos.

VI. REIKALAVIMAI PASTOLIŲ EKSPLOATACIJOS ĮFORMINIMUI

67. Eksploatuoti pastolius leidžiama tik juos priėmus komisijai ir įforminus pastolių priėmimo aktą (2 priedas).
68. Rangovo statomi pastoliai, ant kurių dirbs šios įmonės darbuotojai, priimami šių įmonių paskirtos komisijos ir aktą tvirtina šių įmonių paskirti darbuotojai.
69. Kai ant Rangovo pastatytų pastolių reikia dirbti Bendrovės darbuotojams, darbų vadovas gauna Rangovo darbų vadovo, kuris priėmė pastolius, leidimą. Leidimas įforminamas Rangovo darbų vadovui nurodymo blanko skiltyje „Ypatingos sąlygos“ įrašius „Ant pastolių leidžiu dirbti“, nurodo datą ir pasirašo.
70. Ant priimtų naudojimui pastolių darbų vadovas arba meistras iškabina lentelę, kur nurodama pastolių priėmimo data, akto numeris ir leistina paklotų apkrova.
71. Ant nepriimtų pastolių dirbti draudžiama.
72. Dirbant ant pastolių, darbų vadovas nurodymo skiltyje „Ypatingos sąlygos“ nurodo pastolių priėmimo datą, akto numerį ir pasirašo.
73. Leidžiantysis (operatyvinis) leidžiant brigadai vykdyti darbus ant pastatytų pastolių, tikrina ar yra nurodyme reikiami įrašai (pastolių priėmimo data, akto numeris, parašas), aptveria pavojingą zoną ir iškabina ženklus ir tik po to įformina leidimą darbams.
74. Naudojamus pastolius darbų vadovas prieš darbų pradžia turi apžiūrėti ir esant pažeidimams, drausti brigadai dirbti iki kol bus pašalinti pažeidimai.

VII. REIKALAVIMAI PASTOLIŲ PATIKRAI

75. Pastačius pastolius, asmuo, tikrinantis pastolius, vadovaudamasis šios Aprašo 4 priede pateikta pastolių patikrinimo atmintine, turi atlikti pastolių patikrinimą.
76. Pastoliai turi būti patikrinti periodiškai ne rečiau kaip kartą per 10 dienų (vizualiai apžiūrint), taip pat kiekvieną kartą pastolius perstačius, padarius konstrukcinius pastolių pakeitimus, po smarkaus lietaus ar vėjo, polaidžio ar mechaninio pastolių poveikio.

VIII. REIKALAVIMAI DIRBANT ANT KOPĖČIŲ

77. Bendrovėje leidžiama naudoti kopėčias, atitinkančias standartų reikalavimus, vadovaujantis gamintojo nustatytais naudojimo reikalavimais bei ženkliniu. Kopėčios ženklinamos piktogramomis (didžiausia apkrova, tinkamas pastatymo kampas, pastatyti ant horizontalaus pagrindo, nesiekti per toli, pastatyti ant tvirto pagrindo ir kt.). Ženkliname taip pat turi būti nurodytas gamintojas, kopėčių tipas, pagaminimo mėnuo ir metai, didžiausia maksimali apkrova, didžiausias leidžiamas žmonių skaičius ant kopėčių, kopėčių mase (kg).
78. Bendrovėje leidžiama naudoti ne ilgesnes nei 5 m pristatomas kopėčias. Pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus.

79. Kopėčios turi būti statomos ant lygaus, horizontalaus, tvirto ir stabilaus pagrindo.
80. Atremiamosios kopėčios turi būti apsaugotos nuo slydimo ir prieš naudojimą pritvirtinamos (pririšamos arba pritvirtinamos stabilizavimo įtaisais). Jei nėra galimybes kopėčių patikimai pritvirtinti, tai kopėčių apačioje turi stovėti jas laikantis žmogus.
81. Atremiamosios kopėčios turi būti išsikišusios mažiausiai 1 metru virš užlipimo vietos.
82. Atremiamosios, sudedamosios ir ištraukiamosios (sekcines) kopėčios turi būti statomos 65°-75° kampu.
83. Kopėčių fiksavimo įtaisai (jei jie įrengti) prieš naudojimą turi būti tvirtai užfiksuoti.
84. Kopėčias pastatytas tokiose vietose kaip perėjimai, išėjimai, pravažiavimai ar kur jos gali būti pajudintos dėl aplinkui vykstančių darbų pobūdžio, turi būti pritvirtintos, kad būtų išvengta pajudrinimo galimybės, arba aptvertos signaline juosta, siekiant nukreipti judėjimą ar aplinkui vykstančius darbus toliau nuo kopėčių.
85. Pristatomas kopėčias be darbo aikštelių leidžiama naudoti užlipimui tarp atskirų statomo statinio aukštų bei apžiūros, matavimų ar trumpalaikiams darbams, kuriuos atliekant neprireiktų papildomai remtis į statinio konstrukcijas. Pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu. Atliekant trumpalaikius darbus ant pristatomų kopėčių darbuotojas gali dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m. atstumu iki kopėčių viršaus. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas kopėčias
86. Darbuotojas, dirbdamas ant atremiamųjų kopėčių aukščiau kaip 1,3 m nuo paviršiaus, ant kurio pastatytos kopėčios, turi naudoti asmenines apsaugos nuo kritimo priemones (kūno saugos apraišus su saugos apraišą kobiniais padėties fiksavimui). Darbuotojai turi būti instruktuoti, kur ir kaip, prie ko tvirtinti saugos apraišų karabinius, instruktavimą įforminant instruktavimų darbo vietoje registracijos žurnale
87. Darbuotojui lipti ar leistis kopėčiomis galima tik atsistojus veidu į kopėčias, tvirtai laikantis įsikibus į jas, vadovautis „trijų taškų“ taisykle, tai yra reikia liesti kopėčias abiem kojom ir ranka arba abiem rankom ir viena koja, rankos turi būti laisvos, visus įrankius ar įrangą užkelti ar nuleisti reikia naudojant virvę arba kitą saugų būdą.
88. Darbuotojas, dirbdamas ant kopėčių, turi:
- 88.1. Neviršyti tam kopėčių tipui gamintojo numatytos didžiausiosios maksimalios apkrovos;
- 88.2. Ant kopėčių pakopos stovėti abejomis kojomis;
- 88.3. Turėti vieną laisvą ranką, kuria reikia laikytis už kopėčių ir dirbti kita;
- 88.4. Nesistengti pasiekti toliau nei siekia jo ranka;
- 88.5. Nelipti aukščiau kaip ant ketvirtos nuo viršaus pakopos, kad dirbant būtų užtikrinta tinkama atrama;
- 88.6. Imtis papildomų atsargumo priemonių, jei kopėčios statomos priešais duris arba perėjimą (užrakinti duris arba užtvirti perėjimą).
89. Pasilipus ant kopėčių pakopų draudžiama:
- 89.1. Dirbti arti elektros srovinių dalių, kuriose yra neatjungta įtampa, jeigu jos neapsaugotos nuo atsitiktinio prisilietimo;
- 89.2. Dirbti šalia besisukančių įrengimų dalių, velenų, skriemulių, virš veikiančių mašinų, judančių diržų;
- 89.3. Dirbti, jei dėl esamų ir naudojamų medžiagų ir darbo metodu, kyla papildomi pavojai, pvz., darbai su rūgštimis, šarmais, karštu bitumu ir kt.;
- 89.4. Dirbti didelės fizinės jėgos reikalaujančius darbus, kai yra pavojus darbuotojui kristi ar kopėčioms virsti, pvz., naudoti rankines elektros mašinos ar parakinius įrankinius, virinti dujomis ar elektra, tempti laidus ar prilaikyti aukštyje sunkias detales.
90. Darbus, kai reikia dirbti abejomis rankomis, leidžiama atlikti naudojant darbinės pakylas arba kopėčias su darbinėmis aikštelėmis.
91. Prieš naudojimą ir naudojimo metu kopėčios turi būti tikrinamos gamintojo dokumentuose nurodyta tvarka.

IX. REIKALAVIMAI DARBŲ VYKDYMUI SU KĖLIMO PLATFORMOMIS

92. Kėlimo platformos klasifikuojamos pagal kėlimo įrenginio tipą, nepriklausomai nuo to, kokia yra važiuoklė ir skiriamos į vertikalias ir strėlines platformas.

93. Rangovas ir (ar) tarnybos viršininkas, ir (ar) meistras, kurio darbuotojai atliks darbus su kėlimo platforma, privalo darbuotojus supažindinti su gamybine įrenginio naudojimo instrukcija bei instruktuoti darbuotojus apie pavojus, susijusius su atliekamu darbu ir aplinka bei reikalingas apsaugos priemones. Atliktas instruktavimas turi būti įforminamas instruktavimu darbo vietoje registravimo žurnaluose.

94. Darbuotojai dirbantys platformoje turi būti apmokyti Bendrovėje nustatyta tvarka, Rangovo darbuotojai, rangovo nustatyta tvarka.

95. Darbuotojai dirbantys platformoje turi būti pasitikrinę sveikatą, ir turėti išvadą „gali dirbti aukštyje“.

96. Mobilus darbinis platforma privalo būti pastatyta naudojant visas atramas.

97. Mobilus darbinis platforma turi turėti inventorinius atramų padėklus bei patekimo į jų veikimo zoną ribojančias priemones ir įspėjamuosius ženklus.

98. Mobilios platformos statomos ant gamintojo numatyto leistino tvirtumo paviršiaus ar grunto, leistino paviršiaus nuolydžio ir pan.

99. Darbuotojai, dirbantys platformoje, privalo dėvėti asmenines apsaugos priemones (kūno apraišus, šalną su pasmakrės juoste, darbo rūbus, avalynę ir kitas pagal rizikos veiksniumis dirbant platformoje) ir jomis naudotis;

100. Pastatant platformas ar dirbant jose šalia komunikacijų bei inžinerinių tinklų, kitose pavojingose zonose privaloma laikytis saugių atstumų.

101. Naudojamos kėlimo platformos turi būti paženklintos CE ženklu ir turėti CE atitikties deklaraciją.

102. Dirbant prie įtampą turinčių elektros sistemos elementų arba įrenginių, kėlimo platforma turi būti specialiai izoliuota. Tokiu atveju, gamyklinėje etiketėje ir naudojimo instrukcijoje, turėtų būti atitinkama nuoroda. Su neizoliuota platforma darbas prie įtampą turinčių elektros sistemos elementų arba įrenginių draudžiamas.

103. Darbai su kėlimo platformomis turi būti atliekami vadovaujant aukštaliapių darbų vadovui, brigados nariai privalo turėti aukštaliapių kvalifikaciją, o darbai turi būti įforminti nurodymu.

104. Asmuo valdantis platformą turi turėti kėlimo įrenginių operatoriaus pažymėjimą. Darbininkas dirbantis kėlimo įrenginiuose, privalo būti apmokytas pagal darbininko, dirbančio kėlimo įrenginių lopšiuose mokymų programą ir turėti šios kvalifikacijos pažymėjimą.

X. ASMENINĖS APSAUGOS NUO KRITIMO PRIEMONĖS (AAKP)

Reikalavimai AAKP naudojimui

105. Bendrovėje leidžiama naudoti AAKP, atitinkančias Europos Sąjungos normų reikalavimus, susijusius naudojimo sauga: pažymėtas gamintojo identifikavimo ženklu, CE ženklu, priemonių apsaugos rūšį nurodančiais žymenimis (atitinkamo EN standarto žymuo), informacija apie priemonės konkrečias charakteristikas, serijos numerį ir pagaminimo datą. Kūno saugos diržai (apraišai) turi būti su D-žiedais, energijos sugertuvais, saugos lynais, įtraukiamieji kritimo stabdytuvai turi būti naudojami su dvigubo veikimo užsifiksuojančiais karabinais.

106. Darbuotojai, dirbdami ant pastolių, ant 1 m ir ilgesnių atremiamųjų kopėčių, kėlimo platformų, ant stogų ir kitų aukštyje esančių paviršių, kai yra pavojus nukristi iš aukščio, apsaugai nuo kritimo iš aukščio turi naudoti AAKP, skirtas darbo padėties fiksavimui.

107. AAKP, skirtas laisvo kritimo sulaikymui, leidžiama naudoti tik specialiai apmokytiems darbuotojams, turintiems tai patvirtinantį mokymo įstaigos pažymėjimą.

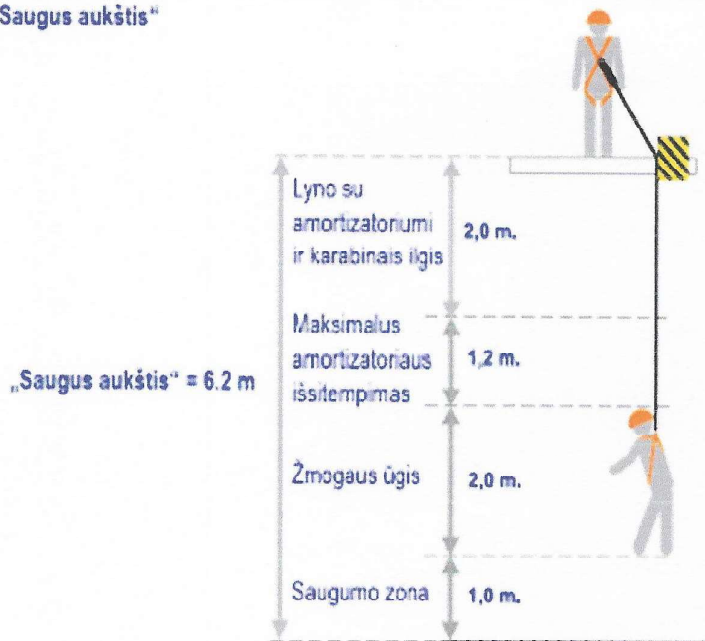
108. Naudojant AAKP, skirtas laisvo kritimo sulaikymui:

108.1. Šios priemonės turi būti tvirtinamos prie tvirtinimo taško, kuris yra kiek galima aukščiau virš darbuotojo darbinės padėties, kad laisvo kritimo kelias būtų kuo trumpesnis. Kaip

tvirtinimo taškas (atrama prisitvirtinimui) gali būti naudojamos plieninių konstrukcijų dalys, sijos, vamzdžiai, kurie atlaiko ne mažesnę kaip 2 tonų apkrovą;

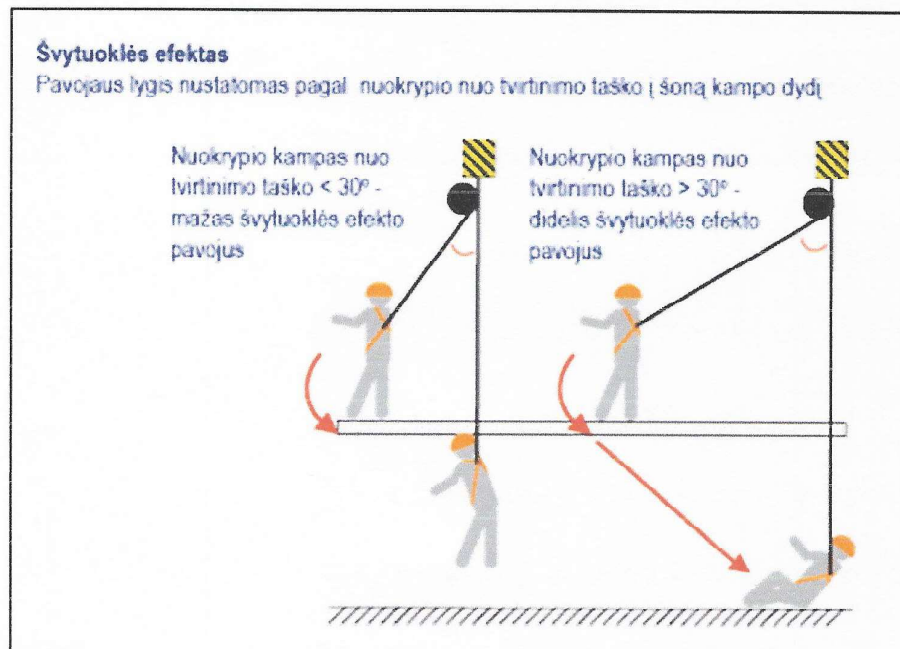
108.2. Kritimo kelyje neturi būti pašalinių objektų, į kuriuos kritimo metu atsitrenkus galimi kūno sužalojimai. Krentantis darbuotojas turi būti saugiai sulaikytas jau ore (t. y. laisvo kritimo metu). Jeigu sulaikymo sistema nesuveiktų, darbuotojas patirtų sunkių arba mirtinų sužalojimų. Norint to išvengti, būtina užtikrinti „saugų aukštį“. „Saugus aukštis“ – tai erdvė tarp tvirtinimo taško ir kliūčių, kurios galėtų sunkiai sužaloti žmogų. Nustatant „saugų aukštį“, reikia įvertinti kritimo amortizavimo įrenginių parametrus ir tvirtinimo taško padėtį (6 pav.);

„Saugus aukštis“

6 pav. Saugus aukštis

108.3. Tvirtinimo tašką reikia parinkti taip, kad būtų išvengtas švytuoklės efekto pavojus, dėl kurio kritimo metu atsiranda rizika atsitrenkti į šonuose esančias kliūtis. Nuokrypio kampas nuo tvirtinimo taško turi būti ne didesnis kaip 30° (7 pav.).

7 pav. Švytuoklės efektas

109. Kai atliekant darbus aukštyje reikia vaikščioti ir dirbti atsistojus ant aukštyje esančių konstrukcijų ar jų elementų, kai pastolių ar kitų priemonių naudojimas yra netikslingas, gali būti naudojamos horizontalios saugumo sistemos. Darbuotojai, naudojantys šias sistemas darbui, turi būti supažindinti su gamintojo naudojimo instrukcija ir vykdyti jos reikalavimus.

Reikalavimai AAKP laikymui ir priežiūrai

110. AAKP turi būti laikomos ir priežiūrimos vadovaujantis gamintojo instrukcija.

111. Įrangos komponentai iš dirbtinio pluošto negali būti veikiami tiesiogiai saulės spindulių, taip pat turi būti apsaugoti nuo šilumos šaltinių ir agresyvių medžiagų poveikio ir saugomi pakabinti sausoje ir ne per daug šiltoje patalpoje.

112. AAKP valymui turi būti naudojamos tinkamos valymo priemonės (pvz., specialūs pramoniniai valikliai).

Reikalavimai AAKP apskaitai, patikroms ir ženklinimui

113. Kiekvienai AAKP ir konkrečiam elementui ne rečiau kaip kartą per metus (jeigu dažniau nenurodė gamintojas) turi būti atlikta periodinė patikra.

114. Bendrovės tarnybos ar Rangovo, kurio darbuotojai naudoja AAKP, vadovas turi įvertinti šių priemonių naudojimo sąlygas ir, jeigu priemonės yra naudojamos labai intensyviai, agresyvioje aplinkoje ir (ar) ekstremaliomis klimato sąlygomis, patikimumui garantuoti nustatyti dažnesnius periodinius tikrinimus nei nurodyta gamintojo instrukcijoje.

115. Periodinių tikrinimų metu atliekama detali AAKP apžiūra pagal gamintojo nustatytas procedūras. Periodinius tikrinimus gali atlikti tik kompetentingas asmuo, vadovaujantis gamintojo nustatyta tvarka.

116. Periodinių tikrinimų registravimas yra privalomas, todėl pateikiant priemones patikrai, kartu turi būti pateikiama kiekvienos priemonės identifikacijos duomenų kortelė (pasas). Tikrinimo rezultatai įforminami kiekvienos priemonės pase (ar identifikacijos kortelėje), kurioje nurodoma: tikrinamos priemonės tipas ir pavadinimas, specialaus standarto numeris, identifikavimo duomenys (serijos numeris, pagaminimo data, naudojimo pradžios data, paskutinio tikrinimo data), šio tikrinimo data, tikrinimo rezultatai: tinka iki (kitos patikros data), netinka – nurodomos priežastys, užsakovas, vykdytojas, vykdytojo parašas ir kompetenciją patvirtinančio sertifikato kopija. Priemonės pasas (identifikacijos duomenų kortelė) turi būti saugoma visą priemonės naudojimo laiką.

117. AAKP patikrinus jos turi būti leidžiama naudoti iki pase (kortelėje) pažymėtų atitinkamų metų mėnesio pradžios.

118. AAKP netinka naudojimui, jeigu:

118.1. Priemonė buvo panaudota sulaikant kritimą ir paveikta smūginių apkrovų (tokią priemonę galima naudoti tik tada, kai paveiktas dalis patikrina kompetentingas asmuo ir leidžia toliau naudoti);

118.2. Patikrinimo metu aptiktas neleistinas defektas (diržo, virvės medžiagos pažeidimai (įpjovimai, įtrūkimai, nudeginimai ir pan.), priemonė labai sutepta, jungiamųjų detalių, kobinių, kablių deformacijos, paviršiaus nubrozdinimai skersai austą lyną ir kur yra lyno kilpos, įplyšęs energijos sugertuvas ir kt.) ar kilo abejonių dėl priemonės būklės;

118.3. Priemonė neidentifikuojama (neturi privalomojo ženklinimo ar etiketė yra neįskaitoma);

118.4. Nėra duomenų apie atliktą privalomąjį periodinį tikrinimą;

118.5. Priemonės būklė pripažinta netinkama periodinės patikros metu.

119. Netinkamos naudojimui AAKP turi būti pašalintos iš darbo vietos.

XI. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

120. Priklausomai nuo darbų aukštyje atlikimo metu galinčių kilti pavojų, prieš darbų pradžią darbų vadovas privalo nustatyti darbų atlikėjų gelbėjimo ir pirmosios pagalbos suteikimo tvarką bei

paruošti reikalingą naudoti gelbėjimo įrangą įvykus galimai avarijai (uždujinimui, gaisrui ir pan.) ar darbuotojui nukritus iš aukščio. Su šia tvarka darbų vadovas privalo supažindinti darbų atlikėjus.

121. Apie visus incidentus darbuotojai privalo nedelsiant pranešti Padalinio vadovui.

122. Nukritus iš aukščio ir kabant apraišuose atsiranda tokie pakitimai: esant kūnui kabančioje padėtyje didelis kraujo kiekis iš aukščiau esančių organų, ypač širdies, inkstų, plaučių ir smegenų nuteka į atitinkamas dalis su mažesniu kraujo pratekėjimu. Po 5 – 10 min. nukritęs asmuo pajaučia užimą ausyse, šleikštulį ir galvos svaigimą. Beveik tuo pat metu asmuo gali netekti sąmonės. Priežastis yra kraujospūdžio kritimas, dėl ko sumažėja galvos smegenų ir inkstų maitinimas (kraujo pratekėjimas). Svarbu, kad pirmosios pagalbos teikėjas nuolat būtų kontakte su nukentėjusiuoju asmeniu ir jį ragintų judinti galūnes.

123. Nukentėjusį nukėlus ant žemės paviršiaus jo padėtis turi būti su pakelta viršutine kūno dalimi ir pritrauktomis kojomis (padėtis tupint) atrėmus į sieną arba panašias dalis ir tokia padėtis turi būti nuo 20 iki 40 min. Tik po to galima nukentėjusį paguldyti. Tokiu būdu galima išvengti ūminio širdies ritmo sutrikimo dėl staigaus kraujo įtekėjimo į dešinią širdies skilvelį. Nukritus iš aukščio visais atvejais reikia kreiptis į gydymo įstaigą.

124. Įvykus avariniai situacijai, jei yra nukentėjusių kviesti pagalbos tarnybas tel.: 112.

XII. DARBUOTOJŲ MOKYMAS

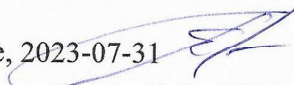
125. Bendrovės darbuotojai, organizuojantys, planuojantys, kontroliuojantys ir (ar) atliekantys darbus aukštyje, turi būti instruktuoti, apmokyti ir atestuoti bei turėti atitinkamą dokumentą (pažymėjimą, sertifikatą ir pan.), patvirtinanti jų kvalifikaciją.

126. Rangovinių organizacijų darbuotojai, atliekantys darbus aukštyje, turi būti instruktuoti bei turėti atitinkamą dokumentą (pažymėjimą, sertifikatą ir pan.), patvirtinanti jų kvalifikaciją ir suteikianti teisę atlikti darbą.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

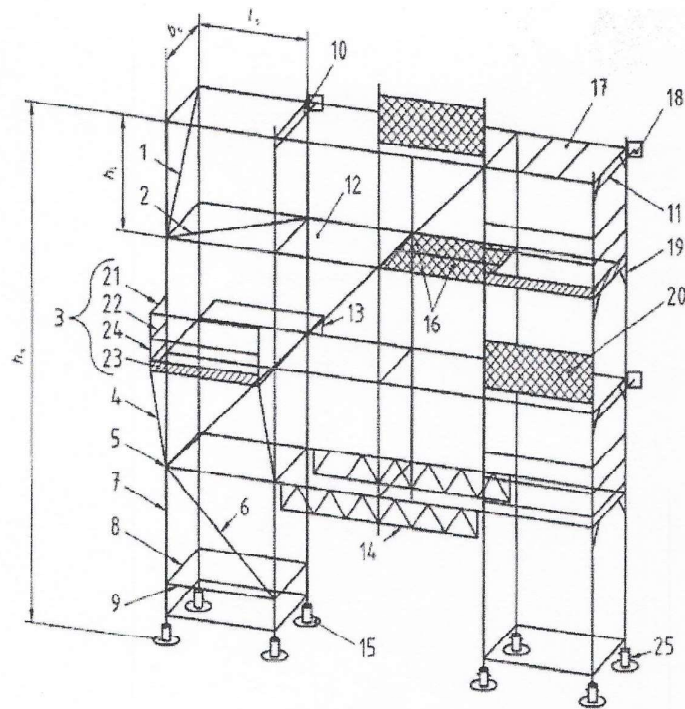
127. Asmenys, pažeidę šio Aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

128. Dirbant aukštyje, vadovaujamosi šiuo Aprašu bei kitais Lietuvos Respublikoje galiojančiais norminiais teisės aktais.

Aprašą rengė: darbuotojų saugos ir sveikatos specialistė Svetlana Patapavičienė, 2023-07-31

Suderinta: darbuotojų atstovas saugai ir sveikatai Vitalija Sargūnienė, 2023-07-31

Pastolių schema su tipiniais elementais

h_s – pastolių aukštis;	12 – paklotas;
b_s – pastolių plotis tarp statramsčių centrų;	13 – laikiklis;
l_s – pastolių ilgis tarp statramsčių centrų;	14 – perdengiamasis ilginis;
h_1 – pastolių aukšto aukštis;	15 – atraminė plokštė;
1 – vertikalųjų ryšių sąranka (skersinis įstrižainis);	16 – pakloto dalis (skydas, lenta);
2 – horizontaliųjų ryšių sąranka;	17 – horizontalus rėmas;
3 – šoninis apsaugas;	18 – inkaras;
4 – gembinė atrama;	19 – vertikalus rėmas;
5 – mazgas;	20 – aptveriamoji konstrukcija;
6 – vertikalųjų ryšių sąranka (išilginis įstrižainis);	21 – pagrindinis turėklas;
7 – statramstis;	22 – tarpinis turėklas;
8 – skersinis;	23 – ištininė papėdės lentelė;
9 – ilginis;	24 – statramstis;
10 – jungiamoji mova;	25 – atraminis kėliklis.
11 – pritvirtinimo elementas;	

(forma)

TVIRTINU:

20__m._____ d.

PASTOLIŲ PRIĖMIMO AKTAS NR.

20__-__-__
Jonava

Mes, žemiau pasirašę _____
(vardas, pavarde, pareigos)

apžiūrėjome pastatytus _____ ir nustatome, kad pastatyti
(nurodyti vieta)
pastoliai atitinka projekto _____ reikalavimams ir su jais galima
(nurodyti projekto Nr.)
dirbti neviršijant pakloto _____ kg apkrovos.

Komisijos pirmininkas: _____ Vardas, pavardė
(parašas)

Nariai: _____ Vardas, pavarde
(parašas)

_____ Vardas, pavarde
(parašas)

Darbų atliekamų aukštyje tvarkos aprašo 3 priedas

PASTOLIŲ KLASĖS PAGAL APKROVAS IR PASKIRTĮ

1 klasės pastoliai yra skirti apžiūroms ir darbams, kuriems naudojama lengva darbo įranga ir kai ant jų nededamos medžiagos;

2 ir 3 klasės yra skirti apžiūroms ir darbams, kai ant jų nededamos medžiagos, išskyrus medžiagas, naudojamas tuoj pat atliekamiems darbams, pvz., veržliniai raktai, elektrodai, tarpinės, varžtai ir pan.;

4 ir 5 klasės yra skirti mūrijimo darbams;

6 klasės pastoliai naudojami, kur reikia laikyti didelius sunkių medžiagų kiekius.

Darbinių aikštelių apkrovos (pagal LST EN 12811-1:2006 3 lentelę)

Apkrovos klasė	Tolygiai paskirstyta apkrova q_1 , kg/m^2	Koncentruota apkrova 500 mm x 500 mm plote F_1 , kg	Koncentruota apkrova 200 mm x 200 mm plote F_2 , kg	Aikštelės dalies apkrova	
				q_2 , kg/m^2	Aikštelės dalies koeficientas
1	75	150	100	-	-
2	150	150	100	-	-
3	200	150	100	-	-
4	300	300	100	500	0,4
5	450	300	100	750	0,4
6	600	300	100	1000	0,5

Kiekviena darbinė aikštelė turi išlaikyti pavienes, tačiau ne kartu veikiančias apkrovas q_1 , F_1 ir F_2 . Pastolių konstrukcijos atramai turi būti perduodama tik tolygiai paskirstyta apkrova q_1 .

Visos 1 apkrovos klasės pastolių pakloto dalys turi išlaikyti 2 klasės darbinę apkrovą, tačiau tai netaikoma visai pastolių konstrukcijai.

Apkrovų sukeltos jėgos turi būti perduodamos statramsčiams.

PASTOLIŲ PATIKRINIMO ATMINTINĖ

REIKALAVIMAS	TAIP	NE	NETAIKOMA
Pastoliai įrengti ant tvirto ir stabilaus paviršiaus			
Pastolių elementai nepažeisti, be įtrūkimų, įlinkimų, deformacijų ir be kitų defektų			
Pastoliai tinkamai suniveliuoti horizontaliai ir vertikaliai			
Pastoliai pritvirtinti projekte arba gamintojo nurodytais tvirtinimo būdais ir yra stabilūs			
Įstrižainiai įrengti iš visų pusių, visuose aukštuose ir ne rečiau kaip kas penktame vertikaliajame rėme			
Tarpai tarp atskirų pakloto skydų ir tarp pakloto bei išsisinės papėdės lentelės neviršija 25 mm			
Šoniniai apsaugai (pagrindinis ir tarpinis turėklai bei išsisinė papėdės lentelė) įrengti			
Pagrindinio turėklo aukštis yra ne mažesnis kaip 1 m.			
Atstumai tarp šoninių turėklų horizontalių elementų yra ne didesni kaip 0,5 m			
Jeigu patekimas ant darbinės aikštelės yra įrengtas iš vidinės pastolių pusės, patekimo ant darbinės aikštelės angos uždarymui yra įrengti paklotai su atverčiamu fiksuojamu liuku			
Jeigu patekimas ant darbinės aikštelės yra įrengtas iš išorinės pastolių pusės, patekimui ant darbinės aikštelės yra įrengti varteliai			
Įrengtos stabilios, apsaugotos, kad netyčia neatsilaisvintų ir nepasislinktų patekimo į aukštus priemonės			
Ant pastolių darbinių aikštelių nėra nereikalingų medžiagų, jų likučių, atliekų ir kt.			
ATMINKITE! Jeigu jūsų atsakymas yra neigiamas (NE), prieš leidžiant pastoliais naudotis turi būti atlikti atitinkami darbai reikalavimui įvykdyti.			

Draudžiančių pastoliais naudotis ženklų pavyzdžiai

